OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

LAUSUNTO

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
EU-oikeus ja tietosuoja
Erityisasiantuntija Anu Polojärvi

18.9.2025

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Hallituksen esitys laiksi raportoivien kryptovarapalvelun tarjoajien tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla ja eräiden lakien muuttamisesta (HE 84/2025 vp)

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikkoasiassa. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki raportoivien kryptovarapalvelun tarjoajien tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla, laki raportoivien finanssilaitosten tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla sekä muutettavaksi verotusmenettelystä annettua lakia, hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta annettua lakia, raportoitavista järjestelyistä verotuksen alalla annettua lakia ja tuloverolakia.

Oikeusministeriö on antanut esitysluonnoksesta valtiovarainministeriölle 14.8.2025 päivätyn lausunnon (VN/18104/2024-OM-18). Lausunnossaan oikeusministeriö kiinnitti huomiota tarpeeseen täydentää säätämisjärjestysperusteluita ja täsmentää verotusmenettelystä annettuun lakiin (1558/1995) ehdotettavaa tiedonluovutusta koskevaa sääntelyä. Ehdotettavaa sääntelyä on täsmennetty ja säätämisjärjestysperusteluita on täydennetty oikeusministeriön lausunnon pohjalta. Oikeusministeriö kiinnitti lausunnossaan huomiota myös 1. ja 2. lakiehdotuksen määritelmien Lainkirjoittajan oppaan ohjeistuksesta poikkeavaan kirjoitustapaan. Esityksen perustelujen mukaan (s. 45) esityksessä valittua kirjoitustapaa ja ehdotettujen määritelmien valitsemista käsitteleviä perusteluja on täsmennetty lausuntokierroksen jälkeen. Oikeusministeriö kiinnittää kuitenkin edelleen huomiota 1. ja 2. lakiehdotuksen määritelmäsäännösten ohjeistuksesta poikkeavaan kirjoitustapaan. Esitysluonnosta ei ole sen kiireellisyyden vuoksi tarkastettu oikeusministeriön lainvarkastuksessa. Oikeusministeriö on arvioinut esitystä vain lausunnossa mainituilta osin.

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että 1. lakiehdotuksen 20 §:ssä tarkoitetun asuinlainkäyttöalueen ja 2. lakiehdotuksen 54 §:ssä tarkoitetun raportoitavan lainkäyttöalueen ja 55 §:ssä tarkoitetun raportoitavalla lainkäyttöalueella asuvan henkilön määritelmien osalta esityksessä on poikettu virka-apudirektiivin ja OECD:n kryptovarapalvelun

Postiosoite
Postadress
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Meritullinkatu 10
00170 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax
09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet
kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

tarjoajien raportointivelvoitteita koskevan yhteisen raportointikehyksen sekä OECD:n finanssitilitietoja koskevan yhteisen tiedonvaihtostandardin määritelmistä. Säännöskohtaisten perustelujen (s. 77–80 ja 138) nojalla vaikuttaa siltä, että edellä mainitut määritelmäsäännökset sisältäisivät 1. ja 2. lakiehdotuksen soveltamisalaa koskevaa aineellista sääntelyä. Tältä osin jää siten epäselväksi, tulisivatko verotusmenettelylain 17 c ja 17 g §:ssä säädetyt tiedonantovelvollisuudet sovellettavaksi näihin 1. ja 2. lakiehdotuksen varsinaista soveltamisalaa laajempiin tietoihin.

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota esityksessä muutettavaksi ehdotettavan verotusmenettelylain 23 c §:n täsmällisyyteen ja tarkkarajaisuuteen. Esityksen perustelujen mukaan (s. 45) ehdotetun 23 c §:n laajennuksen osalta on syytä todeta, että kyse ei olisi uudesta velvoitteesta, vaan lainsäädännön täsmentämisestä ja tuotu esiin, että pykälässä on täsmällisesti yksilöity, kenen tiedonantovelvollisuudesta on kyse ja miten Verohallinnon on yksilöitävä kehotus. Toisaalta esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa (s. 172) väljää säännöstä on perusteltu sillä, että samalla vältyttäisiin siltä, että jokaista uutta tulevaisuudessa säädettävää tiedonantovelvollisuutta varten olisi säädettävä uusi juuri kyseiseen tiedonantovelvollisuuteen kohdistuva erityinen tiedonantovelvollisuus. Perustelut vaikuttavat tältä osin ristiriitaisilta ja oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että tulevia tietotarpeita koskevan sääntelyn tarve tulee arvioida kulloisessakin sääntely-yhteydessä erikseen. Sääntelyn täsmällisyydellä on merkitystä, koska ehdotettava erityinen tiedonantovelvollisuus voi kohdistua myös luonnollisiin henkilöihin ja sen laiminlyönnistä voi seurata verotusmenettelylain 22 a §:n mukainen laiminlyöntimaksu. Tiedonantovelvollisen on voitava sääntelyn perusteella arvioida, mitä tarkoitusta varten ja mitä tietoja Verohallinnolla on lain mukaan oikeus kehottaa toimittamaan. Perustuslakivaliokunta on edellyttänyt, että sääntelyn kohderyhmän tulee kyetä ilman vaikeuksia soveltamaan säännöksiä (PeVL 25/2021 vp, kappale 12). Ehdotettavan säännöksen ja sen perusteluiden nojalla ei ole selvää, mitä olisivat ne verotusmenettelylain 3 luvussa tarkoitetut tiedonantovelvollisen ilmoittamis- huolellisuus- tai muut velvoitteet, joiden suorittamisen varmistamiseksi 3 luvussa tarkoitetun tiedonantovelvollisen olisi annettava Verohallinnolle hallussaan tai määräysvallassaan olevat tarpeelliset tiedot menettelyistä, asiakirjoista sekä muista tiedoista. Oikeusministeriö kiinnittää tältä osin huomiota myös siihen, että verotusmenettelylain 3 luvussa ei nimenomaisesti säädetä ilmoittamisvelvollisuuksista, mikä tulisi huomioida myös verotusmenettelylain 23 §:n sanamuodossa. Ehdotettavan 23 c §:n väljyyttä lisää myös se, että tiedonantovelvollisuus ulotettaisiin koskemaan kaikkia verotusmenettelylain 3 luvussa tarkoitettuja tiedonantovelvollisia. Ehdotettu säännös poikkeaa siten täsmällisyydeltään verotusmenettelylain 23 a ja 23 b §:ssä säädetyistä muista erityisistä tiedonantovelvollisuuksista.